

DELO,

ŽIVLJENJE...

3

LETO

4

INFORMACIJSKI BILTEN TOVARNE ALPINA ŽIRI

0730

10/11/15

INFORMATION

PROIZVODNJA V PRIMERJAVI S PRETEKLIM LETOM NARAŠČA

Prvi trije meseci letošnjega poslovanja so prinesli pričakovano neprijetnosti. Spomnimo se, ko smo sprejeli ZR za leto 1964 in z zadovoljstvom ugotavljali ugoden rezultat, hkrati pa opozarjali na vso resnost v prihodnjem obdobju. Težave v gospodarstvu, ki so imele začetek v zunanjetrgovinskem poslovanju in s tem v zvezi devizne omejitve, so nas dovolj resno opozarjale na nesigurno prihodnost, ki se ji je pridružila tendenca masovnega zviševanja cen reprodukcijskim materialom in vsem ostalim predmetom široke potrošnje.

Kot standardni izvoznik smo bili v prvih mesecih tekočega leta prisiljeni preskrbeti devizna sredstva za reprodukcijski material iz uvoza. Že pri ZR za leto 1964 je bilo poudarjeno, da je uvoz za naše potrebe zelo porastel. Vzroki so na dlani: naš ustrezni trg je siromašen in to z artikli, ki dajo izdelkom svojstvo modnega zasledovanja. Jugoslovanska banka za zunanjo trgovino je imela v začetku tekočega leta določeno kvoto deviz za vse panoge industrije. Predstavljajmo si, da so bile potrebe vseh podjetij veliko večje kot pa razpoložljiva devizna sredstva za uvoz. Opozoriti pa moramo tudi na to, da mi rabimo devizna sredstva za proizvodnjo takoj v začetku leta, da potem moremo rešiti oskrbo s potrebnimi materiali iz uvoza. Z največjim trudom smo s pogodbo delno uspeli in tako smo, oziroma bomo koristili večji del deviz v prvi polovici leta. Edino s tem je mogoče izvršiti postavljene obveze.

V drugi polovici preteklega leta je bilo splošno povišanje cen surovinam. Ta tendenca se ni ustavila letos. Poleg tega ni bilo surovih kož zaradi pomanjkanja devizin v tej zelo težki situaciji smo do sedaj zadovoljivo kljubovali. Nabavna služba podjetja je bila v nezavidljivi situaciji in ji gre priznanje.

Iz meseca v mesec tudi lahko opazamo, da proizvodnja v primerjavi s preteklim letom znatno narašča in te ugotovitve so ugodne in spodbudne.

S prodajo izdelkov je težje. Vemo, kako pozno je pričela pomladanska sezona prodaje. Velike težave so bile pred tem z odbitvijo cen našim proizvodom.

Da pa se vse skupaj še zaostri, je stopil 22. marca v veljavo administrativni ukrep o zamrznjenju cen, ki naj prepreči zniževanje družbenega standarda.

Razumljivo je, da prav v takih pogojih primanjkuje obratnih sredstev. Visoke družbene obveznosti po ZR so nas potisnile v še večje težave. Na osnovi izvoznih obveznosti smo uspeli dobiti kredit pri Komunalni banki Ljubljana in Jugobanki Ljubljana v skupni višini 330 milijonov din, ki smo ga lahko koristili vzporedno z nabavo surovin za izvozne izdelke. Kreditni znesek morda izgleda precej visok, velja pa povedati, da so ostala podjetja mnogo bolj koristila kratkoročne kredite, kar pa jih je z zadnjim administrativnim ukrepom spravilo v nemogoč položaj. Vzporedno z blokado cen je bila izvršena tudi kontrola kreditnih razmerij in v večini primerov do odvzema kreditov. Do sedaj še nismo prejeli akta, ki bi nam kreditno razmerje ukinjal ali zniževal.

Ob vsem tem lahko ugotovimo, da pogoji poslovanja niso nič kaj ugodni in je potrebno, da ostanemo vsaj nanišljeni optimisti.

Kolektiv je s priključenim obratom v Gorenji vasi številčno porastel. Izvršen je bil prenos sredstev v finančno evidenco matičnega podjetja. Razumljivo je, da so nastopale določene težave, ki so pa vedno manjše in lahko ugotavljamo, da so člani EE Gorenja vas zelo prizadevni in upamo, tudi zadovoljni.

Tromesečnega obračuna nismo bili dolžni napraviti. Napravljen pa je bil približni obračun, ki je po rezultatu v skladu z opisanim stanjem. Ker dohodek ugotavljamo na podlagi plačane realizacije, le-ta ni mogla doprinesti k posebnemu uspehu. Tudi izvoz je bil malenkosten. Zaloge gotovega blaga za domači in tuji trg so velike. Trenutna situacija na trgu ni ohrabrujoča.

Potrebna masa čistega dohodka za osebne dohodke je sedaj vsak mesec visoka. V letu 1964 - v istem primerjanem času - so bili osebni dohodki po starem Pravilniku o delitvi osebnih dohodkov za preko 25% nižji. Obračun je pokazal, da smo za prve tri mesece izplačali več osebnih dohodkov kot je izračun osebnih dohodkov po fakturirani realizaciji, plačana realizacija pa je še nižja. Prav iz tega vzroka in predvsem zaradi trenutne situacije na trgu ter nejavnosti prihodnje gospodarske politike, za prve tromesečje nismo mogli izplačati osebnih dohodkov po obračunu.

Upamo, da se bo položaj izboljšal ter bomo nadoknadili z ugodnejšo prodajo v prihodnjem kratkem času.

Proizvodnja.

V prvih treh mesecih letošnjega leta je bilo proizvedenih 174.426 parov raznovrstne obutve po lastni ceni din 739,954.000.-

V lanskem istem času pa je bilo proizvedenih 144.784 parov obutve po lastni ceni 506,222.000.- din. Visok odskok po lastni ceni je delno vsled povišanja cen vsem materialom za proizvodnjo

Prodaja.

Letos je bilo v prvih treh mesecih prodanih 115.052 parov obutve v vrednosti din 506,707.000.- din. V lanskem istem času pa je bilo prodanih 117.263 parov obutve v vrednosti 508,321.000.- din.

Od zgoraj omenjene prodaje je bilo izvoza v letošnjem prvem tromesečju 3.308 parov in 26,827.000.- din, oziroma 22.930 %. V lanskem letu pa celo 16.869 parov in 82,456.000.- din, oziroma 92,698.- % (v prvih treh mesecih).

Kljub temu, da koristimo kratkoročna kredita za pripravo blaga za izvoz, imamo vseeno velike težave z obratnimi sredstvi. Stanje s kupci je sicer ugodno, smo pa dobaviteljem precej dolžni. Pri zoostreni kreditni politiki dobavitelji zelo pritiskajo na nas, upamo pa, da nas bo v kratkem tržna odjuga rešila iz neprijetnosti.

Prepričani smo, da se bo trenutno stanje v kratkem normaliziralo, kar bi nam omogočilo doseči zadovoljive rezultate in celo preseči dane obveznosti.

Izidor Rejc

GOSPODARSTVO V LUČI NOVIH UKREPOV

V zadnjih nekaj letih smo bili priča naglega naraščanja vseh vrst potrošnje. Predvsem v letih 1963 - 1964 se je močno povečala osebna potrošnja, v še večjem porastu pa je bila investicijska in proračunska. Hitrejšo naraščanje osebnih dohodkov, kot pa se je dvigala produktivnost družbenega dela, je imelo za posledico nes-

skladnost med blagovnimi fondi in kupno močjo prebivalstva.

Eden izmed bistvenih vzrokov sedanjih disproporcev, ki so se v skrajni konsekvenci pokazali kot neizenačenost dinamike naraščanja kupnemmoči z naraščanjem blagovnih skladov je v tem, da decentralizacije ekonomskega odločanja in krepitve samostojnosti osnovnih celic gospodarskega življenja ni spremljala adekvatna graditev sistema tudi v tem smislu, da bi lahko sproti beležil in občutljivo reagiral na vse večje odmike posameznih odločitev od osnovne smeri, ki jo je bil določil plan. Od tod so potem potrebne občasne korekcije odnosov s praktično čisto administrativnimi ukrepi.

Ali mogoče dokazuje sedanja situacija, da^{se} na gospodarske organizacije same oz. na odločanje organov upravljanja v teh organizacijah ni mogoče zanesti? Prav gotovo ne gre za to, ker ti činitelji svoje dejanske kvalificiranosti za ekonomske odločitve pravzaprav še niti niso imeli prave priložnosti pokazati, saj se je proces prenašanja materialne baze takšnega odločanja navzdol šele začel. V nobenem primeru torej ne gre za negacijo orientacije h krepitvi samostojnosti kolektivov, **ampak** za to, da danes nujno potrebujemo bolj trden mehanizem, ki naj bi povezoval in vsklajeval težnje gospodarskih organizacij z načrtanimi tendencami razvijanja gospodarstva in družbe na celotnem jugoslovanskem prostoru.

Na zasedanju zvezne skupščine 14. aprila letos je predsednik skupščine tov. Edvard Kardelj ugotovil, da mora biti prvi korak po spremembah razširjene reprodukcije to, da je nujno vzpostaviti in izpolniti potrebni instrumentarij gospodarskega planiranja za usmerjanje in vsklajevanje gospodarskega razvoja v pogojih socialističnega samoupravljanja. V zvezi s tem je omenil tri naloge:

1. Vzpostaviti instrumentarij za družbeno kontrolo, vsklajevanje in usmerjanje obsega in strukture investicij.
2. Najti trajnejši instrument, s katerim bomo izvajali družbeno kontrolo in usmerjali gibanje dohodkov v skladu s produktivnostjo družbenega dela.
3. Poiskati trdnejše in učinkovitejše instrumente za družbeno kontrolo cen.

Predsednik zvezne skupščine je tako naštel vse tiste elemente mehanizma, ki ga danes nujno potrebujemo, da bi vskladili skupne interese s posamičnimi.

Medtem ko naj bi dal novi sistem razširjene reprodukcije v procesu svoje realizacije delavnim organizacijam potrebna sredstva za normalen razvoj in napredek v skladu z njihovimi lastnimi napori za povečanje produktivnosti dela in njihovega gospodarjenja, pa zahteva ta sistem prav zavoljo tega tudi nove ukrepe vzklajevanja investicijske politike podjetij in vseh drugih činiteljev. Kar zadeva kontrolo osebnih dohodkov, je razumljivo, da se ne moremo zanašati na to, da bodo podjetja vselej lahko našla sama prava merila za te odnose. Predvsem vsak posamični kolektiv ne more videti vseh s vseh skupnih interesov delavnih ljudi. Kolektivi se zgledujejo drug po drugem in če eden ubere pot prevelike osebne potrošnje, mu drugi sledi, celo mora mu slediti. Takšen pojav stihije pa je ne samo gospodarsko škodljiv, ampak ustvarja po večini tudi nezaupanje. Naj je bilo torej še tako pravilno, da so bila ukinjena stara navodila za reguliranje osebnih dohodkov, pa vseeno ni prav, da smo ostali brez slehernih instrumentov, ki bi usmerjali prakso na tem področju družbenega življenja. Prav na tem področju so bile zelo velike neskladnosti, ker dviganje osebnih dohodkov ni bilo vključeno z dvigom produktivnosti in so podjetja ali ustanove, ki so imele možnosti, ne po svoji zaslugi, ampak po zaslugi obstoječih instrumentov ali pa vsled monopolnega položaja, ustvariti večji dohodek, razdelila tudi neopravičeno visoke osebne dohodke. Posledica tega pa je bilo hitro naraščanje cen in manjšanje realne vrednosti osebnih dohodkov.

Da bi preprečili nadaljne naraščanje cen je zvezni izvršni svet sprejel odlok o zamrznjenju cen. Po tem odloku se cene v malo-prodaji ne smejo zviševati od cen, ki so bile dne 22. marca letos. Odlok o zamrznjenju cen je pri potrošnikih naletel na priznanje in podporo. Tudi v gospodarskih organizacijah vsaj načelno soglašamo z odlokom. Problem pa je v tem, da so bile cene na dan 22/3-1965 vsem tistim artiklom, za katere se cene prosto formirajo na podlagi ponudbe in povpraševanja zelo visoke, nasprotno temu pa za nekatere proizvode, kateri spadajo pod kontrolo cen, dovoljene prodajne cene niti ne pokrivajo proizvodnih stroškov. Izraziti primer je klasično podplatno in zgornje usnje. Surove kože sov prosti prodaji in so cene v zadnjem letu porastle od 330.- din na 700-800.- din za 1 kg, izdelano usnje pa spada pod kontrolirane cene in zvez-

ni zavod ni pristal na povišanje cen. Tako usnjarne ne pokrivajo svojih proizvodnih stroškov s prodajo svojih izdelkov. Podoben slučaj je tudi s čevlji, ker zvezni zavod za cene ne pristane na povišanje kljub temu, da se je vrsta materialov vgrajenih v te izdelke podražila in se nam na ta način močno zmanjšuje razlika v ceni. Odlok o zamrznjenju cen prav gotovo ni instrument, kateri naj bi uredil vse anomalije na tržišču in je le začasen ukrep, da se med tem najde primeren regulator, s katerim se bodo primerneje vskladjali odnosi na tržišču.

Zelo težka situacija je v zadnjih letih nastala tudi na področju zunanje trgovine. Zaradi velike investicijske graditve, je uvoz razne opreme močno porastel, proizvajalne gospodarske organizacije pa so uvažale precejšnje količine surovin in reprodukcij - skega materiala za svojo proizvodnjo. Ker istočasno ni v taki meri porastel tudi izvoz, smo v negativni bilanci skoraj v vseh državah, s katerimi trgujemo.

Da bi tako stanje čimprej popravili je bil uveden nov devizni režim, kateri naj bi povezoval uvoz z izvozom. Namen tega je bil, da se prenese odgovornost za zagotovitev deviznih sredstev na gospodarske organizacije same, če bi gospodarske organizacije realizirale večji izvoz, naj bi bile stimulirane z večjim uvozom. V sedanji situaciji je to pač edina možnost. Pri izvajanju teh načel pa se je že v samem začetku zataknilo. Postopek pri banki je zelo zapleten in dolgotrajen. Zato industrija ni mogla pravočasno pristopiti k realizaciji izvoza. K temu moramo pristaviti še to, da so bile kvote za prvi kvartal zmanjšane več kot za polovico. Tako je ostala usnjarska industrija v prvem kvartalu brez kože iz uvoza in je svojo proizvodnjo zmanjševala, kar se sedaj močno odraža v čevljarški industriji in se bo v prihodnjih mesecih še občutneje poznalo.

Da bi zagotovili nadaljni nemoten potek proizvodnje moramo stremeti za tem, da povečamo izvoz, predvsem na zapadno tržišče in si tako pridobimo pravico do deviznih sredstev za uvoz potrebnih materialov in rezervnih delov, katerih na domačem tržišču ne moremo nabaviti. Ne bi bilo odveč razmišljati tudi o tem, kako se vključiti v izvoz na zahodni trg z našo lahko obutvijo, katero smo dosedaj izvažali le na vzhodna tržišča.

Novi obstoječi pogoji kreditiranja nujno zahtevajo od gospodarskih organizacij, da se bistveno preusmerijo pri izkoriščanju sredstev svojih skladov, ki jih formirajo po zaključnih računih. Procej manjše možnosti za pridobitev kreditov za obratna sredstva iz kratkoročnih bančnih sredstev bomo morali nadomestiti iz drugih sredstev, torej iz lastne akumulacije ali iz drugih lastnih virov, ki se sicer uporabljajo za naložbe v osnovna sredstva.

V novih pogojih gospodarjenja se postavlja pred nas tudi vprašanje vključevanja novih delavcev. Ali je pametno v taki situaciji povečevanje števila zaposlenih in še v naprej voditi politiko ekstenzivnega gospodarjenja? Ali ne bi bilo morda pametneje dvigati proizvodnjo na podlagi modernizacije proizvodnje, racionalnejše organizacije dela in višje produktivnosti? To so nekatera vprašanja o katerih naj bi tekla razprava in o katerih bo potrebno čimprej sprejeti določeno stališče.

Alojz Filipič

PRED VOLITVAMI POLOVICE ČLANOV DELAVSKEGA SVETA

Za nami so kandidacijski zbori delovnih ljudi za predlaganje kandidatov za polovico članov centralnega delavskega sveta in delavskih svetov ekonomskih enot.

Prepričani smo, da so delovni ljudje predlagali za kandidate najboljše, vredne, zaslužne in poštene delavce in delavke. To je tudi prav. Pred organi samoupravljanja stojijo velike in orgovorne naloge. Gre zlasti za sodelovanje proizvajalcev, zlasti pa izvozljenih predstavnikov pri odločanju in o izkoriščanju zmogljivosti, enostavni in razširjeni reprodukciji in ne le pri delitvi. Pri tem naj bi v prihodnje pomembnejšo vlogo odigrale delovne skupnosti in delavski sveti EE, ker je to pogoj za gospodarjenje in samoupravljanje. To pa obenem narekuje postopno spremembo v organizaciji dela pri spremljanju proizvodnje in stroškov. Ni racionalnega gospodarjenja brez samoupravljanja kot družbeno ekonomskega odnosa med ljudmi v proizvodnji in delitvi. Seveda pa samoupravljanje ni samo pravica namreč tudi dolžnost.

Znano je da s produkcijskimi sredstvi v družbeni lastnini gospodarijo neposredno delovni ljudje, ki z njimi delajo v lastnem interesu in interesu družbene skupnosti. Delovni ljudje pa lahko določene samoupravne pravice prenesejo na izvoljene samoupravne organe DS, UO in podobno. Gre za to, da delovna skupnost odloča (bodisi kot celota ali po EE) o najpomembnejših vprašanjih iz življenja in dela podjetja in prav zato bo treba v prihodnje pustiti več pristojnosti delovni skupnosti in DS EE.

Dne 18. maja 1965 bomo kot rečeno s tajnim glasovanjem volili polovico novih članov centralnega delavskega sveta (20 novih članov) in polovico članov DS vseh EE (skupaj 21 članov).

Volilno pravico imajo vsi delovni ljudje v delovnem razmerju s podjetjem "Alpino" Žiri (tudi vajenci, delavci na šolanju in strokovnem izpopolnjevanju, itd.)

Volili bomo po ekonomskih enotah, ki so obenem volilne enote in sicer:

Št. VE	Ime volilne enote	za CDS	za DS EE
1	prikrojevalnica	2	4
2	šivalnica	6	6
3	sekalnica	1	3
4	montaža 5	2	4
5	montaža 6,7	3	4
6	pomožni obrati	1	-
7	uprava	2	-
8	IPM	3	-

V torek, dne 18. maja 1965 vsi na volitve !

Drago Debeljak

ODBORNIKI ODGOVARJAJO

Dvoma odbornikoma, ki sta zastopala naš kolektiv v zboru delovne skupnosti Skupščine občine Logatec, je letos potekel mandat. Dne 26/3-1965 sta bila v ta zbor izvoljena nova odbornika in sicer v volilni enoti št. 7 - v prešivalnici je bil izvoljen Filipč Alojz, v volilni enoti št. 9 - v sekalnici in težki montaži

pa Mazzini Bruno. V volilni enoti št. 9. - v montaži 52/6,7 so bile izvedene nadomestne volitve, na katerih je bil za odbornika izvoljen Šubic Heron.

Obrnili smo se na vse tri novoizvoljene odbornike in jim - sedaj, ko so se še spoznali z delom skupščine in odgovornostjo odbornika - zastavili vprašanje:

KATERI VEČJI PROBLEM BO PO VAŠEM MNENJU TREBA NAJPREJ REŠITI V LOGAŠKI OBČINI ?

Odgovorili so naslednje:

FILIPIČ ALOJZ: Težko je odgovoriti na vprašanje, kateri je najvažnejši problem in katerega bo potrebno rešiti v prvi vrsti. Problemov je mnogo, ki terjajo rešitve, vendar so več ali manj vsi pogojeni na finančna sredstva, katerih pa vse povsod primanjkuje. Znano je, da občina Logatec s proračunskimi dohodki in z dopolnilno udeležbo komaj pokriva izdatke za šolstvo, državno-upravo, zdravstvo, socialno varstvo in drugo, tako, da za reševanje ostalih problemov, kateri so za nas kot občane zelo važni, ne preostane veliko možnosti.

Če navedem samo en tak problem, to je komunalne ureditve, tako na žirovskem kot logaškem področju, terja neddlložljive rešitve. Vendar tega ni v stanju rešiti občina z svojimi sredstvi. V kolikor bomo hoteli določene premike na kakršnem koli področju, bomo to uspeli le z podporo vseh občanov in gospodarskih organizacij. V nasprotnem slučaju pa bomo lahko podobna vprašanja še ponovno postavljali.

MAZZINI BRUNO:

1. Pospešitev stanovanjske izgradnje
2. Dograditev drugega dela osemletke v Žireh
3. Bolj ekonomsko razdeljevanje občinskega proračuna
4. Izboljšanje cestnega omrežja
5. Organizirati razna predavanja o delavskem samoupravljanju.

ŠUBIC HERON:

1. Razvojni perspektivni plan občine
2. Modernizacija industrije
3. Skrb za turizem
4. Razvoj kmetijstva
5. Šolstvo

6. Družbena prehrana
7. Varstvo otrok
8. Stanovanjska gradnja
9. Problem cest.

Navedeni odgovori kažejo, da je v naši občini mnogo nerešenih vprašanj in da bo treba mnogo truda in naporov vseh občanov, da se bodo ta in še druga vprašanja rešila.

SLEDILI BOMO ŠPORTNIM IN MODNIM ZAHTEVAM

V okviru zimskega športa se je smučanje zelo razvilo in razširilo ter je ponekod ta disciplina že postala narodni šport. Zaradi tolikšnega razmaha smučarskega športa so se ob primernih smučarskih terenih zgradile žičnice in so tako v teh krajih nastali smučarski centri.

Z vključitvijo žičnic za premagovanje višin pri smučarskem športu so se spremenile potrebe in zahteve pri konstrukciji smučarskega čevlja. Od prvotnega univerzalnega, mehkejšega smučarskega čevlja, kateri je bil namenjen za hojo in smuko, se je razvil nov tip čevlja, namenjen prvenstveno samo za smuko, oziroma za spust v dolino, športno rečeno slalom vožnjo. Ta tip čevlja naj bi bil v zgornjem in spodnjem delu trši od prvotnega smučarskega čevlja, zato pa primerno oblazinjen. Dvojne golenice so omogočile dvojno vezavo, s pomočjo katere se čevlji lahko zelo tesno prilagajajo nogi, kar je potrebno za sigurno manevriranje pri smučanju. Nadaljne izpopolnitve so sledile z razvojem smučarskega čevlja na zaponke. Tovrstni čevlji so se zaradi praktičnosti zelo hitro uveljavili, s čemer se je povečalo povpraševanje po teh čevljih tudi na trgu.

Vsled stalnih izpopolnitev smučarskega okovja, so sledile izpopolnitve in spremembe pri konstrukciji smučarskih čevljev tudi v spodnjem delu čevlja. Okovje se namreč izdeluje v raznih izvedbah, katerim so se morale prilagajati konstrukcije spodnjega dela smučarskega čevlja.

Upoštevati moramo, da se smučarska oprema in s tem v zvezi tudi smučarski čevlji stalno izpopolnjujejo, tako v pogledu same

konstrukcije, kakor tudi v estetskem izgledu in da bo razvoj v tej panogi športa še prinesel razne spremembe in izpopolnitve, zato je nujno, da tem zahtevam sledimo in jih upoštevamo.

Ker je proizvodnja oziroma izvoz smučarskih čevljev za naše podjetje in za naše gospodarstvo zelo pomemben, smo si po sklepu upravnega odbora ogledali razstavo športnih artiklov v Wiesbadnu, katera se je vršila od 21. - 24. marca. Razstava je bila zelo zanimiva, saj so razstavljali smučarske čevlje vsi pomembnejši proizvajalci iz Nemčije, Avstrije, Švice, Francije in Italije.

Po ogledu razstave in po proučitvi razstavljenih modelov, smo prišli do zaključka, da bomo morali pojačila pri boljših vrstah smučarskih čevljev še pojačati; to je potrebno zlasti pri čevljih z zaponkami. Trdota čevljev odločilno vpliva na kvaliteto in ceno izdelka.

Nadalje smo ugotovili, da se opuščajo svetlo - barvne kombinacije in da jih nadomeščajo kombinacije v temnejših barvah, neodrejenih tonov. Enako je z zlatimi žigi, katere nadomeščajo istobarvni odtisi firm in znamk, globoko in vidno vtisnjeni v zgornjih delih.

Veliko število modelov z zaponkami daje močan poudarek tovrstnim modelom, kateri so zelo iskani na trgu. Poleg znanih vrst zaponk znamke HENKE, prevladujejo zaponke italijanske firme ACFA, model SIMPLEKS. Na razstavnih modelih so bile zastopane tudi zaponke drugih proizvajalcev (TOBA, REICHLE in slični), vendar v manjši meri.

Smučarske čevlje v vulkanizirani izvedbi so predložili večji proizvajalci smučarskih čevljev, vendar le kot dodatno kolekcijo čevljev gojzer šivane izdelave. Vulkanizirani smučarski čevlji so vsled nižjih proizvodnih stroškov forsirajo na trgu. V kolikšni meri se bo ta obutev uveljavila oziroma v koliki meri bo izpodrinila klasično gojzer šivano obutev, je sedaj težko oceniti. V tekoči sezoni so vsi proizvajalci, razen firme RIEKER, še obdržali poleg vulkanizirane tudi gojzer šivano izdelavo.

V pogledu kvalitete smučarskih čevljev oziroma cen vodijo stara renomirana podjetja iz Avstrije, Švice in Nemčije, predvsem tista, katerih znamka je poznana in kateri dajo čevlju izgled ročnega dela. Nekatera podjetja italijanskega in francoskega porekla izdelujejo smučarske čevlje slabše kvalitete in jih nudijo po izredno nizkih cenah.

Iz bežnega pregleda omenjen razstave in naših izkušenj lahko zaključujemo, da bi mogoče doseči primerne cene le v tem primeru, če bomo sledili športnim in modnim zahtevam in če⁸⁰ bomo z našo kvaliteto mogli uvrstiti vsaj med proizvajalce s srednjo, če že ne z višjo kvaliteto izdelkov.

Franc Gantar

STROKOVNA EKSURZIJA V ČEVLJARSKA IN USNJARSKA PODJETJA V BIH

Dne 5/4-1965 smo šli tečajniki modelarskega tečaja z absolventi Višje tehniške šole v Zagrebu na strokovno ekskurzijo v čevljarska in usnjarska podjetja v Bosno in Hercegovino.

Pot nas je peljala po avto-cesti do Slavonskega Broda. Tu smo imeli krajši postanek in prav kmalu smo se zapeljali čez Savo v Bosno. Prvi daljši postanek je bil planiran v Derventi za ogled tovarne ženskih modnih čevljev galanterk. Tovarna je stara in ima precej slabe delovne pogoje, saj še v vseh prostorih ni tekoče vode in podobno. Čeprav je tovarna stara in na zunaj nemoderna, so njeni izdelki zelo lepi in kvalitetni. Proizvajajo v glavnem salonke. Zaposlujejo okoli 780 delavcev. Povprečna dnevna proizvodnja je cca 1800 parov, od tega gre skoraj tričetrtine za izvoz. Po pripovedovanju predstavnikov tovarne, porabijo več kot polovico gornjega usnja iz uvoza. Tudi modele kupujejo v glavnem "italijanske" in jih samo predelajo na naša kopita. Delajo še precej ročno, zlasti pri poliranju robov in cvikariji posvečajo veliko pažnje in natančnost. OPazil sem, da v glavnem uporabljajo usnjene opetnike, ki so zelo natančno obdelani. Vidi se tudi, da zelo pazijo na to, da v finiš pride čvečj čim manj umazan in opraskan. Naj za primer navedem, kar je za naše pojme skoraj smešno, da so vsi delavci od cvikača do finišerja v belih delovnih haljah. Po končanem ogledu so nam priredili malo zakusko. Moram priznati, da so nas zelo gostoljubno sprejeli.

Iz Dervente smo šli v tovarno čevljev "Sloga" v Prnjavor. To je majhen obrat z 230 zaposlenimi. Proizvajajo okoli 700 parov na dan. Delajo v glavnem samo moško obutev in malo californic. Vsi proizvodnimodelki so v enem prostoru. Pripravljajo se za izgradnjo novega objekta in povečanje proizvodnje. Saj so v vseh podjetjih

zatrjevali, da imajo dovolj delovne sile, zlasti ženske. Naslednj naš cilj je bila Banja Luka. Najprej smo ogledali tovarno usnja. V tej tovarni strojijo samo gornje usnje. Delali so trenutno samo s 40%-no zmogljivostjo - zaradi pomanjkanja konikalij. Tovarna je slabo opremljena in tudi delovni pogoji so slabi.

Iz tovarne usnja smo krenili na ogled tovarne obutve "Bosna" v Banja Luki. Tudi tu je še precej ročno delo, saj na primer v cvkariji samo konice ovikajo strojno in pete. Vse ostalo je ročno. Zaposluje okrog 700 delavcev z 2000 - 2200 parov dnevne proizvoda. Opazil sem, da so dobro založeni z osnovnimi surovinami, zlasti s spodnjim in zgornjim usnjem. V tej tovarni sem srečal dva delavca, ki sta se za čevljarja izučila v Žirih. Eden je na delovnem mestu mojstra, drugi je pa sekalec. V vseh tovarnah se precej nizki osebni dohodki, saj je v tovarni "Bosna" povprečje cca 30.000.- din.

Iz Banja Luke smo šli v Bugojno. Tu smo ogledali manjši čevljarški obrat, ki je zelo lepo urejen in čist. Opazil sem lep red in čistočo v vseh oddelkih. Delajo samo eno izdelavo cca 300 parov dnevno. Veliko pozornost posvečajo finiшу. V Bugojnu smo ogledali tudi tovarno usnja, ki je precej večja in modernejša od one v Banja Luki. Tu strojijo spodnje in zgornje usnje.

Iz Bugojna nas je pot vodila v Travnik, in tam smo ogledali tovarno "Borac". Tu smo poleg konfekcijskih oddelkov, kateri so opremljeni zelo moderno, ogledali še proizvodnjo novih čevljev za JLA. Tempo dela je tu precej hitrejši kot v ostalih tovarnah. Temu primoren je tudi strojni park. O kvaliteti pa tu ni govora.

Nasledanj naša postaja je bila Zenica. Ogledali smo čevljarški obrat "Elegant". Tu je zaposlenih 236 delavcev; letno izdelajo cca 100.000 parov. Skoraj ves obrat je v rekonstrukciji. Poleg čevljev delajo še razna zaščitna sredstva iz usnja in tekstila. Zaposlene je 70% ženske delovne sile. V prirezovalnici sem opazil samo žensko delovno silo.

Iz Zenice smo krenili na ogled tovarne "7 APRIL" Visoko. V tej tovarni dela na enem traku 35 delavcev in izdelajo 300 parov čevljev. Tu smo si ogledali še oddelke za izdelavo usnjene galanterije in oddelke usnjarne, kjer v glavnem strojijo zgornje usnje.

Nadaljevali smo vožnjo v Sarajevo. Tu smo ogledali tovarno Novitet Sarajevo. V tej tovarni imajo tri proizvodne trake s kapaciteto 400 parov, glede na vrsto izdelave. Povprečni osebni dohodki

dek je okrog 33.000.- din. V Sarajevu smo ogledali mesto, šli smo na "Ilidžo", kjer smo si ogledali izvor reke Bosne (Bosanci pravijo temu "vrelo Bosne").

V vseh podjetjih, ki smo jih ogledali, sem ugotovil, da imajo na razpolago dovolj delavcev, zlasti žensk in da v glavnem zaposlujejo nekvalificirano delavno silo. Povsod sem opazil, da se zelo trudijo in vestno delajo in veliko pozornosti posvečajo za eleganten in lep izgled čevlja. Opazil sem tudi, da imajo v organizaciji proizvodnje iste težave kot pri nas v Alpini. Saj smo na veliko delovnih mestih opazili, da so delavci čakali vsled različne izdelave. V vseh podjetjih se pa trudijo, kako dvigniti in povečati proizvodnjo, s tem pa tudi osebne dohodke. Obenem pa skrbijo za dvig kvalitete in s tem za plama na domačem in tujem trgu.

Tovariški pozdrav iz Žagreba

Hribar Anton

SREČANJE MLADINE POD STORŽIČEM

Tovarniški komite tovarne "PEKO" je 25. aprila t.l. organiziral skupni izlet mladincev podjetij Peko, Planika in Alpine pod Storžič. Odzvali smo se njihovem povabilu in se tako srečali z mladinci obeh tovarn v Tržiču, od koder smo skupno krenili na območje Storžiča.

V Domu pod Storžičem smo se zbrali v posebni sobi, kjer nas je s kratkim nagovorom pozdravil predsednik mladinskega aktiva tovarne "Peko". Nato smo poslušali pripovedovanje člana alpinističnega odseka tov. Slavka Rožiča o zgodovini Storžiča in Doma pod Storžičem. Sledilo je veselo planinsko razpoloženje, medsebojno kramljanje, ples in petje.

V nodeljo dopoldne smo se zbrali na skupnem sestanku mladincev vseh zastopanih podjetij. Mladi smo govorili predvsem o delu v preteklem obdobju, o trenutnih težavah mladinskih aktivov ter se dogovorili o načinu nadaljnjega medsebojnega sodelovanja.

Po sestanku smo si ogledali spomenik padli prvoborcev. Njegov spomin smo počastili z enominutnim molkom. O hudih dneh iz časa NOB nam je govoril bivši aktivist in udeleženeq NOV, Krale Globočnik.

Mladincem iz Peka se še enkrat zahvaljujemo za gostoljubnost in želimo še več takih srečanj, saj tako najlažje spoznavamo življenje in delo mladih izven našega kolektiva.

Mladinski komite "Alpina".

POHOD PO POTEH PARTIZANOV LOGAŠKE PLANOTE

Zveza tabornikov občine Logatec je v okviru proslav 20-letnice osvoboditve in 1. maja - delavskega praznika - organizirala 2. maja letos manifestativno-tekmovalno prireditev "pohod po poteh partizanov logaške planote".

Program prireditve je bil:

1. manifestativni pohod za moške, ženske in mešane ekipe na 15 km dolgi progi
2. tekmovalni pohod za moške ekipe na 10 km dolgi progi
3. tekmovalni pohod za ženske ekipe 5 km dolgi progi.

Tega tekmovanja se je udeležila tudi ekipa mladincev iz "Alpine", ki so jo sestavljali tovariši:

1. Mazzini Bruno .
2. Tušek Štefan
3. Poljanšek Štefan in
4. Poljanšek Nace.

Tekmovali so v teku na 10 km in s časom 32 minut in 55 sekund dosegli prvo mesto, pred tekmovalci iz Postojne in Ljubljane. Prejeli so pokal in nagrado.

Za dosežen uspeh tekmovalcem čestitamo !

A M D Žiri je v počastitev praznika DNEVA ZMAGE organiziral povorko z motornimi vozili. Če si povorke niste ogledali, vas bo mogoče zanimalo, koliko in kakšna vozila smo videli v sprevodu. Sodelovalo je približno

- 30 lastnikov osebnih avtomobilov
- 20 lastnikov motornih koles in
- 40 lastnikov mopedov.

DS PODJETJA JE ODOBRILO 22 MILIJONOV ZA STANOVANJE

Po daljšem obdobju zbiranja podatkov o stanovanjskih razmerah članov kolektiva in drugih pripravah je delavski svet podjetja na svoji 12. seji 16/3-1965 določil sredstva iz sklada skupne porabe podjetja in prodajne mreže za stanovanjsko gradnjo. Delavski svet je odobril v ta namen skupno 22 milijonov din, od tega za delavce podjetja 15 milijonov, za delavce v IPM pa 7 milijonov din.

Namensko so bila sredstva razdeljena:

za nakup stanovanj oz. gradnjo vrstnih hišic	4,500.000.-
za individualno gradnjo	7,500.000.-
za dograditev samskih sob za delavce podjetja	3,000.000.-

Na osnovi natečajev je vložilo za nakup stanovanj prošnje 6 delavcev podjetja, za individualno gradnjo 18 delavcev in za dograditev samskih sob 1 delavec. Po končanem roku natečaja je stanovanjska komisija, ki jo je imenoval delavski svet, reševala vložene prošnje. Vprašanje posojila za nakup vrstnih hišic še ni rešeno, ker je vrednost vrstne hišice po vseh predračunih tako visoka, da se interesi še niso dokončno odločili za nakup. Prav tako komisija ni dokončno rešila prošnje za dograditev samske sobe, ker je bil potreben ogled sobe oz. prostora.

Rešeno je le vprašanje posojil individualnim graditeljem. Od 18 prosilcev 2 nista izpolnjevala pogojev in jima komisija ni mogla odobriti kredita. Ostalim prosilcem je kredit odobren. Pri ne 9 katerih delavcih se je pokazalo, da ne bodo mogli plačevati anuitet, ker imajo osebne dohodke obremenjene že preko 1/3, kolikor dovoljuje predpis.

Prosilci bodo kredite za individualno gradnjo lahko črpali takoj, ko bo urejeno poslovanje z banko in stanovanjskim skladom občine Logatec.

Možina Albinca

ČLANI KOLEKTIVA !

DOPISUJTE V NAŠE GLASILO IN S TEM POŽIVITE NJEGOVO VSEBINO

ODDIH IN REKREACIJA - ELEMENTI ZDRAVJA IN VEČJE PRODUKTIVNOSTI

Intenzivni gospodarski razvoj, do katerega je prišlo zlasti zadnja leta, omogoča in zahteva, da obravnavamo tudi problematiko oddiha in rekreacijo kot sestavni del splošnih naporov za ohranitev in krepitev zdravstvenih in delovnih sposobnosti človeka in za dvig osebnega ter družbenega standarda.

Vse intenzivnejše delo na delovnem mestu in drugi faktorji namreč negativno delujejo na fizično in psihično konstitucijo, na fizično in duševno zdravje in uravnovešenost človeka.

V mislih imam predvsem tiste delavce v podjetju, ki imajo težko fizično delo pri strojih in tiste, ki imajo sicer delo lažje je pa silno monotono. Delovne operacije se ponavljajo iz dneva v dan. Organizem delavca je tako dan za dnem obremenjen enostransko, to je le določenih skupin mišic. Zato je nujno, da se tak delavec ukvarja z dejavnostjo, ki bo pospeševala razvoj tudi tistih delov telesa, ki pri delu ob stroju niso obremenjeni, oz. da se bo organizem razvijal skladno. Prav tako nastaja tu vprašanje duševnega razvoja. To vprašanje je zlasti pereče pri mladih delavcih in delavkah, ki so prišli v podjetje že s 15 leti starosti. Organizem je pri teh šele v razvoju. Ker je mlad organizem obremenjen enostransko, pride do raznih deformacij med mladimi delavci, zlasti opazamo ukrivljenje hrbtenice, slabo držo in šibak telesni ustroj.

Drugo vprašanje je vprašanje monotonije pri delu. Kam vodi ponavljajoče delo, ki ni posebno zahtevno? Ob takem delu delavec ne more uveljaviti svojih ustvarjalnih sposobnosti, njegova individualna ustvarjalnost je osiromašena (v pogojih samoupravljanja le delovna ustvarjalnost). Pri takem delu se delavec prepusti razmišljanju in brez lednemu premlevanju vsakdanjih skrbi, pri čemer pa trpi sterilnost.

Zato je očitno potrebno, da se osebno življenje delovnega človeka obogati z vsebinsko pestrejšim počitkom in športno dejavnostjo, kar bi prispevalo tudi k večji delovni sposobnosti, boljšemu zdravstvenemu stanju in osebnemu zadovoljstvu delavca.

Po vseh teh ugotovitvah nastane vprašanje, kako pravilno izkoristiti prosti čas. Lahko trdim, da funkcionalno in učinkovito izkoriščanje prostega časa ne zavisi samo od zadostne količine pros-

tega časa, od materialnih možnosti posameznikov in od rekreacijskih objektov, pač pa tudi od navad človeka, njegove splošne kulture, od znanja in izbora izven delovne aktivnosti.

Oblike oddiha in rekreacije so tako pestre, da je omogočeno prav vsakemu delavcu, da se fizično in duševno sprosti. Priliko imamo za razne izlete, lahko v bližnjo okolico, oddaljenejša kraja in kraja izven naše države. Med letnim dopustom je vsakemu dana možnost letovanja na morju. Podjetje daje vsako leto določena sredstva za to, da bi čimveč članov kolektiva iskalo prepotraben počitek ob morju. Tudi letošnjo sezono bodo naši delavci lahko letovali v Zlatorogu, v Umagu. Ker bodo izpopolnjeni skupni objekti in urejena plača ter pristopi v morje, bo letovanje še prijetnejše.

Delavci, ki so člani ZB, bodo lahko letovali v Banjolah pri Puli v Počitniškem domu, ki je last ZB, kjer bodo na razpolago weekend hišice in hotel po ugodni ceni. Nekateri so se zanimali, če bo podjetje dajalo regres tudi za letovanje v tem domu. O regresu za letošnjo sezono delavski svet podjetja še ni odločal, bo pa sklep objavljen takoj, čim bo sprejet.

Del mladine v podjetju je včlanjenih v Počitniška zvezo Slovenije. Vsi člani Počitniške zveze bodo lahko letovali po nizkih cenah verjetno v Počitniškem domu v Srednjem vrhu v okolici Kranjske gore in v domovih pri morju.

Torej možnosti je dovolj, le odločiti se je treba in spremeniti navado, da se letni dopust porabi za domača opravila in dela na polju. Sicer pa, če je tako delo zmerno, tudi lahko človeka razgiba vsestransko, ga sprosti in ugodno učinkuje na posledice tovarniške monotonije.

Težje je pri nas vprašanje športnega udejstvovanja. Problematično je predvsem vprašanje aktivnosti mladine. Kljub temu, da imamo v podjetju okrog 200 mladincev in mladink, skoraj ne moremo govoriti o kakih organizirani športni dejavnosti.

Takoj bo lahko kdo pripomnil, da nimamo primernih športnih objektov. Res je, vendar še tisto, kar imamo, ni izkoriščeno. V domu Partizana so na razpolago priprave za orodno telovadbo, odbojko, itd. Tovarniški komite je že tudi večkrat organiziral razne skupine in dobil urnik za posamezne skupine, ki naj bi našle svoje sprostitev v Partizanu. Vendar odziva ni bilo. Kje je vzrok? Morda

slabo urejena dvorana, morda vodstvo, lahko pa tudi pasivnost mladine. Verjetno vsi ti razlogi nekoliko pripomorejo, da naša mladina ni navdušena za različne oblike športa. Primanjkuje pa strokovnega kadra, ki bi znal mladino pravilno usmerjati in navdušiti za šport. Dogaja se tudi, da odgovornim organom mladini ne dovoli uporabljati dvorane in naprav iz razloga, češ, da mladina neodgovorno ravna z napravami in nima pravega čuta odgovornosti do skupne lastnine. Kaže, da nastaja cela vrsta problemov, ki bi jih bilo treba reševati najprej s pravilno vzgojo mladine, z zvišanjem kulturne ravni in končno tudi z dopolnjevanjem in izboljševanjem materialne podlage za športno dejavnost in pravilnim usmerjanjem mladine v njenih željah in potrebah.

Možina Albinca

ODGOVOR NA VPRAŠANJE

ZAKAJ NI NASTOPOV "JUDO"

Judo klub obstoja v našem podjetju že od leta 1959. Začel se je na pobudo Mačka Marjana in nekaterih mladincev iz Žirov. Z vestnim treningom in nastopi je že po dveh letih uspel, da je bil sprejet v republiško ligo, v kateri se nahaja še sedaj.

Rad pa bi odgovoril na nekatera vprašanja iz prejšnje številke lista "Delo, življenje...". Zakaj ni nobenih nastopov v domačem kraju in kaj je vzrok temu? Vsekakor mislim, da ni tukaj vsega krivo vodstvo kluba, da so v večji meri razmere in nova pravila judo zveze Slovenije, katere zajamejo tudi naš klub.

Po novem pravilniku judo zveze Slovenije, ki je izšel lani, se lahko vrše vsa tekmovanja za republiško ligo v Ljubljani, Celju, Mariboru in Kranju, nikakor pa ne kot prej, v vsakem kraju, kjer je bil ustanovljen eden od klubov, ki so v ligi.

Vsa tekmovanja v republiško ligo so bila izvedena in sicer: lani jeseni v Celju, letošnje leto pa v Ljubljani, Kranju in Mariboru, preostalo nam je še eno srečanje, maja meseca v Ljubljani.

Zato ne moremo reči, da judo sekcija pri našem podjetju ne dela. Glede nastopov v domačem kraju pa sledeče: Blazina, na kateri so se vršila tekmovanja do sedaj, je tako dotrajana, da jo lahko uporabljamo edino še za trening, nikakor pa ne za dostojen nastop.

Imamo možnost povabiti enega od sosednjih klubov na prijateljsko srečanje, samo vse stroške prireditve bi moral nositi naš klub: prevoz povabljenih ekipestroške sodnikov in stroške dvorane, v kateri naj bi se tekmovanje vršilo.

Kot je razvidno, je vse to povezano z denarnimi sredstvi, s katerim pa naš klub ne razpolaga v tolikšni meri, da bi se lahko odločil za take propagandne nastope, kateri so vsekakor zanimivi za tistega, ki se za to zvrst športa zanima.

Ker nam je delavski svet za tekoče leto odobril več sredstev, upam, da bomo lahko letošnje leto nabavili novo blazino in poleg nastopov v republiško ligo pripravili nastop tudi v domačem kraju ter tako zadostili publiki in bralcu iz prejšnje številke "Dela, življenja".

Judo klub

PRIPOMBE - VPRAŠANJA - ODGOVORI - PREDLOGI - PRIPOMBE - VPRAŠANJA -

Tov. urednik !

Prosim, da tudi tale članek objavite v Biltenu, saj je konkretna kritika pozitivna za podjetje.

V našem podjetju je bil letošnje zimo organiziran seminar za samoupravne organe. Bil je lepo organiziran, v dveh izmenah, tako da bi se ga člani lahko udeležili, ne da bi bilo treba zaradi tega izgubiti kakšno delovno uro, ker je pri nas čas precej drag. A vseeno je precej članov obiskovalo ta seminar ravno med delovnim časom in to predvsem tisti, ki imajo precej visoko urno postavko. Smatram, da če bi vsi člani kolektiva tekmovali na urno postavko, bi bil pri nas finančni rezultat precej drugačen, kakor je. Zato smatram, da bi odgovorne osebe vse člane našega kolektiva polno zaposlili, da se ne bi več kaj takega utegnilo dogajati.

Akorder

Ker ste želeli pojasniti glede udeležbe nekaterih urno plačanih delavcev na seminarju, vam gotovo ni padlo na pamet, da dela 21 članov centralnega DS, ves delavski svet pri krojevalnici, sekalnici in montaže 52/5 samo v dopoldanski izmeni in da vseh teh

ljudi ni mogoče vabiti na popoldanski seminar, ker bi imeli pote dopoldan 15 ljudi na seminarju, popoldan pa 60. Takih skupin nis mo mogli organizirati zaradi prostora, pa tudi zaradi predavateljev. Upam, da se zaradi štirih urno plačanih delavcev, ki so hodili na seminar dopoldan, finančno stanje podjetja ne bi spremenlo. Ugotavljam pa, da je za marsikoga tudi nedelovni čas zelo dragocen, saj je bilo precej takih delavcev, ki niso mogli žrtvovati nekaj prostega časa za obisk seminarja.

Tov. uređnik !

Če popoldne delam v gozdu in se ponesrečim ali tudi dobim 100%-n
boleznino ?

Dve izmeni

Menimo, da je zakon o zdrav. zavarovanju dovolj socialen, če za take primere poškodbe prizna nadomestilo osebnega dohodka (bolez-
nina) v enaki višini kot za ostale bolezni.

Uredništvu !

V imenu pretežne večine mladih delavcev "Alpine" prosimo za pojasnilo, kdaj bo žirovska mladina dobila svoj klubski prostor?

Grupa mladih

Prostor je že odobren, vendar ga bo treba še preurediti, tako, da bo, kot je predvideno in obljubljeno, uporaben jeseni letos.

Tov. urednik !

Na delo pridem v vinjenem stanju, delati ne morem, ali sem upravičen do nadomestila ?

Obstinent

Po našem mnenju je podjetje upravičeno do povračila oz. nadomesti
la - treznega delavca na delovnem mestu!

X - X - X - X - X - X - X - X - X - X - X - X - X - X - X - X -

V S E B I N A

Proizvodnja v primerjavi s preteklim letom narašča	1
Gospodarstvo v luči novih ukrepov	3
Pred volitvami polovice članov DS	7
Odborniki odgovarjajo	8
Sledili bomo športnim in modnim zahtevam	10
Strokovna ekskurzija v čevljarška podjetja v BIH	12
Srečanje mladih pod Storžičem	14
DS podjetja je odobril 22 milijonov za stanovanja	16
Oddih in rekreacija	17
Odgovor na vprašanje - Zakaj ni nastopov "juda"	19
Vprašanja - pripombe - predlogi	21

Izdaja komite ZMS "Alpina" Žiri. Ureja uredniški odbor.
Glavni urednik Majda Trček, odgovorni urednik Drago Debeljak.
Založila "Alpina" tovarna čevljev, Žiri. Tiskano v Žirih v
900 izvodih.

Žiri, maj 1965

Rešitev "VRETENA":

1. A; 2. AT; 3. TAK; 4. TAKT; 5. TETKA; 6. KATETE; 7. ETIKE-
TA; 8. TEK.TI; 9. TKATI; 10. TATI; 11. TAT; 12. TT; 13. T;
